

-FAQUI, BENI ~, ALFAQUI, ELS FAQUIMS

(1) *Benifaquí*, partida de Planes d'Alcoi (xxxiv, 138.10). Pron.: *benifakí*. 1609: *Benaquí*, del Duc de Maqueda, 30 focs de moriscos (Reglà, 116). Lapeyre (p. 44): *Benifaquí* amb 11, 13, 27 focs moriscos en els censos de 1563, 1572 i 1602. SSiv (118): *Benifaquis* «grupo de casas anexionado a Planes, que se unieron a Catamaruc, al erigirlo en 1535 como rectoría de moriscos». «Eran 21 familias en *Benifaquí* en 10 tiempo de moriscos» (Cavanilles II, 153).

(2) *L'Alfaquí*, pda. del Pinós de Mondòver (xxxvi, 74.21).

(3) Jaume Faraig, alias *lo Faquinet*, home de Borriol, a. 1588 (Traver, *Antigs. Cast. Pna.*, 466). 15

(4) No és segur que se'n distingeixi etimològicament: *Els Faquims*, pda. de La Torre de l'Espanyol (xiii, 54.21).

ETIM. Car ja entre els moriscos, i més entre repobladors cristians, hi va haver sovint confusió entre dos mots àrabs distints: *faqīb* 'jurisconsult, entès en dret i altre saber', i en particular, 'teòleg o sacerdot mahometà'; i d'altra banda *hakim* 'savi', 'intèrpret' i vulgarment 'metge'; segons la forma actual sembla que el (4) correspongui més aviat al segon, i els altres al primer; però, com també s'explica en el *DECat* I, 18b24-33 i *DECH* I, 50, es produïren moltes confusions entre aquests dos parònims (veg. encara cita d'un «Farfany *alphaquí*» a. 1280 a l'article *Farfanya*).

FAR

El Far d'Empordà, poble de l'alt Empordà, a la dreta del riu Manol.

PRON. MOD.: *al fá*, oït per Casacuberta a Figueres (c. 1920) i per JCor. a Llançà (xxii, 109b13).

DOC. ANT. *Farus* a. 844; 922 (Alsius, *Nomenclàtor*, 50); *Ipsa Faro* a. 974 (*MarcaH.*, 907); *Farum* a. 1130 (Kehr, *Papsturk.*, 316); *Far* a. 1173 (Alsius, 50); 40 *Sant Martí de Far* a. 1315 (*BABL* iv, 470).

El Far, agregat de l'ajuntament de Dosrius (Maresme). Pronunciació moderna: *al fár*, oït per JCor. (1925). Documentat: *Castell des Far* a. 1359 (*CoDoACA* xii, 13).

El Far, poble agre. al mun. de Torrefeta (Segarra). Pron. mod.: *l fá*, oït per Casacuberta (c. 1920) a Freixenet. Doc. Antiga: *Far* a. 1044 (en un document llegit per JCor. a l'Arxiu de Solsona); *Lo Far* a. 1359 (*CoDoACA* xii, 53).

Sant Cugat des Far, partida del terme de Castell d'Aro (Baix Empordà) (xliv, 174.14).

El Far (d'Amer), muntanya i santuari en el te. de les Planes d'Hostoles. Pronunciació moderna: *al fár*, oït per JCor. (1928).

La Mare de Déu de Far, santuari de la parròquia d'Espuï, municipi de la Torre de Cabdella.

El Far, mas del terme de la Nou de Berguedà, visitat per JCor. en una excursió l'1-vii-1934.

Torres del Far, en el terme de Taltell (Rosselló). 60

Son Far, partida antiga del terme de Santa Maria del Camí (Mallorca), documentat en el Mapa del Cardenal Despuig. Sembla que modernament s'ha perdut la memòria d'aquest nom atès que ni Coromines ni Mascaró no el van poder documentar en les seves enquestes.

Ca Na Fara, sementer del barri de Ses Rotes d'Alaró (Mallorca) (xl, 28.16).

Vénda des Far, vénda de l'illa de Formentera.

ETIM. Del greco-llatí PHAROS 'far, farola, fanal' (*DECat* III, 881a8-11). J. F. C.

FARALLÓ i FARADELL

En el *DECat* III, 883a26-29, s. v. *faralló* 'escull elevat i penya-segat, prop de la costa, o un tros mar endins', es recullen ja molts NLL de la costa anomenats *El faralló*, nom del qual s'explica allí l'etimologia. Hi afegim la *Punta des Faralló* (oït *farə(y)ó*) en el terme de Santa Eulàlia d'Eivissa.

El Faradell Gros i el Faradell Petit, illots del terme del Port de la Selva (xliv, 11.136).

ETIM. *Faradell* sembla ser forma alterada d'un dim. *farallonell* amb dissimilació (*ll-ll > d-ll*) i contaminació amb *foranell* 'escull forà, de mar enfora'. J. F. C.

-FARAIG, BENI ~

30

(1) Poble de l'Horta de València. Pron. *benifaráč* («*Benifaraig*» MGadea, *Te. del Xè* I, 360), pertanyent al mun. de la capital. «A la dreta de la acequia de Moncada y del barranco de Carraixet, están los lugares de *Benifaraig*, Borbotó, Carpesa y Tabernes Blanques», Cavanilles (I, 147), amb dades geogràfiques i econòmiques d'aquest conjunt. Segons SSiv. (118) «lugar de 702 hab., en tiempo de la Conquista era una alquería, donada en 1241, a X. P. de Tarazona, que la cedió a los Templarios; en el S. xvii tenía 30 casas». No figura en els censos de moriscos del S. xvi; en el de 1609 consta *Banifaraig* amb 50 cristians vells (Reglà, p. 107).

(2) *Benifaraig* d'Alzira, nom amb què segons SSiv. 45 (118) era conegut ja el 1288, si bé ell encapçala la nota com *Benifarax*, i en dóna altres notícies sense precisar la grafia, en els anys 1387 i 1549. Lapeyre (p. 40) el troba com llogaret d'Alberic, amb 18 moriscos en el cens de 1563, però no en els altres d'aquesta època; en temps del «Beato», fi del S. xvi, hi havia 20 cases de moriscos; i desmembrat d'Alzira, fou anexas a Alberic.

(3) *Beniforaix* figura amb data 1250 «alcheria in Canal de Navarrés» (*Rept.*, 345; SSiv., 121).

50 (4) *Benifaraig*, despoblado de Benigànim, en alguns documentos (SSiv., 118).

(5) *Benifarraig* escriu IGC, com a nom d'una gran partida del te. de Bocairent, '05-06 x '45, dada sense confirmació, car el meu inf. d'aquesta vila la ignorava del tot (xxxv, 60.1); però és lloc massa llunyà